

Dagens ord – annan/annat

Kort förklaring: Annan betyder inte samma.

I den här guiden får du förslag på samling, hur ordet annan kan användas under skoldagen, aktiviteter i Skoltavlan samt förslag på aktiviteter, sånger och böcker som hjälper eleven att upptäcka och förstå ordet annan.

OBS! Tänk på att modellera under hela samlingen och var extra noga med att modellera dagens ord varje gång det förekommer. Modella är när personal använder samma AKK-sätt som eleverna tillsammans med sitt tal, utan krav på att eleven ska göra det. Detta kan göras med gester, tecken eller bildsymboler (i exempelvis kommunikationskortor, kommunikationsböcker eller digitala hjälpmedel).

Samling (20 min)

Introduktion av dagens ord

- Lyssna på Jag vet vad jag vill av Linn Johnels. Modella särskilt ordet annan/annat.
- Berätta att dagens ord är annan.
- Säga ordet annan med klassens gemensamma AKK-system.
- Be eleverna leta upp ordet i sina individuella AKK-system. Elever som inte har ett eget AKK-system kan använda basordskartan som följer med materialet. Om ordet inte finns i elevernas system så lägg till det.

Förklara ordet

- Säg ”Annan betyder inte samma”.
- Säg att du vill äta äpple. Visa det skadade äpplet och säg, ”jag vill ha ett annat äpple”. Ta det andra äpplet. Säg ”nej, jag vill ha en annan frukt”. Byt ut äpplet mot apelsinen.

Läs berättelsen

Läs berättelsen om Skutt antingen på skärm eller utskriven. Låt eleverna känna på samma föremål som Skutt. Här kommer ordet annat/annan naturligt in.

Ordbild

- Visa ordbilden, ljuda fonemen (**a-nn-a-n**) och följ med fingret. Ordbilden finns i slutet på denna handledning.
- Sätt upp ordbilden på väggen.

Förslag på material: två äpplen, varav ett är skadat, en apelsin

Förslag på material: vatten, pinne, slime, sten, gräs, filt och låda eller påse som rymmer sakerna

Tips! Ha flera uppsättningar om möjligt.

Extra aktivitet

Lyssna på en sång eller titta på ett videoklipp.

Sånger:

- Imorgon är en annan dag av Christer Björkman
- Annan väg av OMD
- Någon annan med Theoz
- Som om inget annat fanns med Sarek

Böcker:

Var är mamma? av Julia Donaldson

Tecken på lärande

- Eleven tittar mer när du tecknar/använder deras AKK.
- Eleven tittar mer på sitt AKK.
- Eleven reagerar när du säger ordet.
- Eleven utforskar ordet i sitt AKK. Tolka och svara på de symboler eleven väljer även om det inte är det aktuella basordet.
- Eleven verkar förstå ordet i en vardagssituation, exempelvis vid maten, påklädning eller bokläsning.
- Eleven verkar även förstå ordet i nya situationer och aktiviteter.
- Eleven använder ordet oftare i situationer där det passar in.

Använd ordet under hela dagen

Kom ihåg: Modella bara ordet, förhör inte eleverna om deras förståelse av begreppet. Uppmärksamma och svara när eleven själv uttrycker något, oavsett om det är ett basord eller inte. Om eleven kan uttrycka ordet och vet vad det betyder så ställ öppna frågor eller vänta och förvänta. Instruera eller uppmana dem inte att använda fokusordet.

Använd ordet annan/annat under hela skoldagen, ha med alternativet annat i valsituationer eller ge som alternativ om en elev inte är intresserad av de presenterade alternativen. När ni startar en aktivitet säg ”ska vi fråga någon annan om de vill vara med?” och hjälp vid behov till att fråga en kompis. Hämta inspiration nedan och försök att använda olika kommunikativa funktioner under dagen.

Kommunikativa funktioner

Önskemål och behov	Protestera	Berätta, fråga, svara	Kommentera
annan! vill ha annan göra annat	(inte den) annan! (vill sluta) göra annat!	en annan dag (ska vi/hände detta) vill du ha något annat? ska vi göra något annat?	det är en annan jag ser en annan... jag hör något annat

Undervisningsmaterial i Skoltavlan

I Skoltavlan finns följande övningar som innehåller basordet annan. Du hittar dem i biblioteket under kategorin kommunikation. Information om inställningar för materialen finns i den övergripande handledningen för basord.

- Mjau – berättelse
- Mjau – ramsa
- Mjau – välj samma
- Mjau – samtalskarta

Tips! Du kan också skriva ut text, bilder, bildsymboler och samtalskartor till berättelser och ramsor som stöd i undervisningen. Materialen finns på samma sida som denna lärarhandledning på Skoltavlans hemsida.

Förslag på aktiviteter utifrån ämnesområden

Estetisk verksamhet	Lägg sångkort i en låda märkt med symbol för annan. Ta fram två sångkort och låt eleverna välja mellan dem. De kan också peka på lådan om de vill ha någon annan sång. Måla och lägg kitor i en hög. Låt eleverna välja mellan två alternativ. De kan också peka på högen - någon annan.
Läsa, skriva	Gör handlingslistor: äpple eller annan frukt. Lek affär "Vill du ha något annat?"
Motorik	Välj redskap: Visa boll, rockring och ärtpåse. Fråga: "Vill du använda bollen eller något annat?" Presentera sedan ett nytt redskap som exempel på annat.
Vardagsaktiviteter	Låt eleverna välja om de vill ha exempelvis mjölk eller något annat vid fiket, om eleverna vill gå till gungorna eller göra något annat på rasten.
Verklighetsuppfattning	Sortera i tre högar, är det här en katt, en hund eller något annat djur?

Fler förslag som inspiration!

Jag känner med...

Material: Något som vibrerar, något varmt eller kallt etc, väljabilder eller väljakartor med olika kroppsdelar samt ordet känna.

Ord, fraser: känna annat, känna med annat, annan kroppsdel

Gör så här: Visa föremålet och sjung kännerblues (byt ut texten mot "jag känner det med..."). Visa hur du känner med olika kroppsdelar. En personal sitter bredvid och modellerar ordet. Använd väljakartan. Börja att känna med en kroppsdel. En personal pekar på annat och säger "jag vill känna med något annat". Låt sedan eleverna välja en annan kroppsdel som de vill känna med. Sjung eventuellt låten igen medan eleverna känner.

Gemensamt skrivande

Skriv fylla-i-meningar, till exempel på temat "Det här var tråkigt": Jag vill _____ något annat.

Eleverna kan välja ord att fylla i meningen med:

- Bilder på handlingar: äta, sjunga, dricka, leka, göra, måla
- Handling- eller verb-sida i sitt AKK-system

OBS! Vägledning för detta moment hittar du i den övergripande lärarhandledningen.

Ordbild

a n n a n

